

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 21.9.2011
KOM(2011) 572 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH
REGIONKOMMITTÉN**

Partnerskap inom forskning och innovation

{SEK(2011) 1072 slutlig}

PARTNERSKAP INOM FORSKNING OCH INNOVATION

1. INLEDNING

Europa håller gradvis på att återhämta sig från den allvarligaste ekonomiska och finansiella krisen sedan 1930-talet. Men som Europeiska rådet betonade vid sitt vårmöte 2011 ”kvarstår riskerna och vi måste fortsätta våra beslutsamma insatser”¹.

För att återhämtningen ska fortsätta måste vi utnyttja befintliga offentliga och privata resurser för forskning och innovation (FoI) på ett smart sett för att optimera de offentliga och privata aktörernas bidrag till en hållbar tillväxt. Detta är mycket viktigt om man ska kunna skapa ett europeiskt område för forskningsverksamhet fram till 2014 och med tanke på innovationsunionen, den digitala agendan och andra flaggskeppsinitiativ inom EU 2020.

Kommissionens meddelande om innovationsunionen visar hur viktigt det är med partnerskap inom europeisk forskning och innovation som en metod för att få ”Förenade krafter för att åstadkomma ett genombrott”².

Genom partnerskap kan man föra samman olika offentliga aktörer på europeisk och nationell nivå i offentlig-offentliga partnerskap och offentliga och privata aktörer i offentlig-privata partnerskap. Dessa syftar till följande:

- Att bygga upp en kritisk massa för att uppnå den storlek och omfattning som krävs.
- Att främja utvecklingen av ett gemensamt synsätt och strategiska agendor, även på internationell nivå.
- Att bidra till utvecklingen av en metod för programplanering inom europeisk forskning och innovation för att ge den en bred inriktning som omfattar alla potentiella partner.
- Att tillhandahålla flexibla strukturer som främjar ett partnerskaps storlek och omfattning, beroende på dess art och målsättning.

Därigenom kan ett arbetssätt baserat på partnerskap bidra till att lösa stora samhällsproblem och stärka Europas konkurrenskraft genom att göra FoI-cykeln mer effektiv och korta tiden från forskning till marknad. Det kan också bidra till miljömål och resurseffektivitetsmål. Om det nödvändiga engagemanget för partnerskap finns kan Europa bli ledande inom vetenskap och teknik och uppnå en kritisk massa.

Därför har olika former av partnerskap utvecklats och prövats inom sjunde ramprogrammet för forskning³, ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation⁴, det europeiska området för

---

¹ Europeiska rådets slutsatser, 24–25 mars 2011.

² KOM(2010) 546.

³ Europaparlamentets och rådets beslut nr 2006/1982/EG av den 18 december 2006 om Europeiska gemenskapens sjunde ramprogram för verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration (2007–2013).

forskningsverksamhet och innovationsunionens politiska ram. Detta har varit ett viktigt steg mot att utveckla en gemensam syn på hur partnerskap kan maximera forskningens och innovationens bidrag till en smart och hållbar tillväxt i Europa. Nu måste vi gå vidare för att undanröja onödigt dubbelarbete och klargöra hur partnerskap bäst kan genomföras. Detta meddelande syftar därför till att dra lärdom från och bygga vidare på de erfarenheter som hittills gjorts och vidareutveckla partnerskapskonceptet.

2. SITUATIONEN I DAG

2.1. Översikt över dagens partnerskap på EU-nivå

Offentlig-offentliga partnerskap samordnar de nationella strategierna och bidrar till att motverka fragmenteringen av offentliga forskningsinsatser. De möjliggör också effektivare samverkan med strategiska internationella partner.

Tabell 1 visar att offentlig-offentliga partnerskap bygger på olika grader av gemensamma insatser, från ERA-NET och ERA-NET Plus – där medlemsstaterna samordnar nationella program – till artikel 185-initiativ – som står för den mest långtgående integreringen av nationella program. Gemensam programplanering är ett allt viktigare koncept inom offentlig-offentliga partnerskap och grundas på ett starkt engagemang för att åtgärda ett specifikt samhällsproblem. Offentlig-offentliga partnerskap kan också bidra till gemensamma lärodomar inom policyområdet, som med Europe INNOVA/PRO INNO Europe.

Offentlig-privata partnerskap på europeisk nivå drivs gemensamt av EU och andra offentliga enheter tillsammans med partner från privat sektor i syfte att uppnå gemensamma mål. De offentlig-privata partnerskapen inom forskning och innovation syftar till att stärka Europas industriella ledarskap och ska ge en skjuts åt FoI-investeringarna inom ett specifikt område.

I tabell 2 åskådliggörs att europeiska offentlig-privata partnerskap inom forskning och innovation först genomfördes inom sjunde ramprogrammet, både som distinkta rättsliga enheter i form av gemensamma företag – för de gemensamma teknikinitiativen och Sesar – och som kontraktbaserade partnerskap (t.ex. offentlig-privata partnerskap inom ramen för återhämtningsplanen).

Europeiska institutet för innovation och teknik, som är ett EU-organ som ska utveckla innovationskapaciteten, är varken ett offentlig-offentligt eller ett offentlig-privat partnerskap. Dess viktigaste operativa grenar, kunskaps- och innovationsgrupperna, utgör dock strukturerade partnerskap som integrerar aktörer inom utbildning, forskning och näringsliv för att lösa viktiga samhällsproblem.

Europeiska innovationspartnerskap föreslogs i flaggskeppsinitiativet Innovationsunionen⁵ för att påskynda innovationsarbetet för att lösa viktiga samhällsproblem. Dessa är varken offentlig-offentliga eller offentlig-privata partnerskap utan ger en ram som för samman aktörer från olika policyområden och sektorer och över gränser för att integrera eller ta initiativ till åtgärder i efterfrågeledet i hela FoI-cykeln.

Det europeiska pilotpartnerskapet för en aktiv och hälsosam ålderdom (*Active and Healthy Ageing*) ska testa konceptet och utvärdera hur det bäst kan genomföras. Det är fortfarande för

---

⁴ Europaparlamentets och rådets beslut nr 1639/2006/EG av den 24 oktober 2006 om upprättande av ett ramprogram för konkurrenskraft och innovation (2007–2013).

⁵ KOM(2010) 546, 6.10.2010.

tidigt för att bedöma dess effektivitet, men en första analys har gjorts av de processer som hittills använts⁶.

---

⁶ SEK(2011) 1028, 01.9.2011.

Tabell 1: Befintliga koncept/instrument för offentlig-offentliga partnerskap på EU-nivå

	Syfte	Genomförande	Effekter/viktigaste lärdomar
<p>ERA-NET</p> <p>100 projekt sedan 2002</p>	<p>Samordna nationella forskningsprogram inom ett bestämt område</p>	<p>-Medlemsstaterna inleder och genomför gemensamma åtgärder/ansökningsomgångar (medlemsstaterna investerade 1,17 miljarder euro i gemensamma ansökningsomgångar fram till 2010)</p> <p>-EU stödjer medlemsstaternas nätverksarbete med 273 miljoner euro fram till 2010</p>	<p>-Effektiva mekanismer inom definierade områden, men till en början inte utformade för att skapa kritisk massa och/eller fleråriga program</p> <p>-Skapar nya möjligheter för gränsöverskridande FoU-verksamhet</p> <p>-Bidrar till att minska fragmenteringen och till benchmarking av nationella program</p> <p>-Ömsesidigt lärande förbättrar de nationella forskningssystemen</p> <p>-Ett viktigt steg mot mer ambitiösa partnerskap</p>
<p>ERA-NET Plus</p> <p>9 projekt sedan 2007</p>	<p>Förbättra den gemensamma finansieringen från medlemsstaterna och EU inom ett bestämt område</p>	<p>-Medlemsstaterna inleder och genomför en gemensam ansökningsomgång som kompletteras med EG-finansiering (230 miljoner euro i gemensamma ansökningsomgångar, med EU-finansiering på 68 miljoner euro fram till 2010)</p>	<p>-Fungerar effektivt för en enstaka ansökningsomgång med rejäl budget</p> <p>-Medel för ökad finansiell integrering</p> <p>-Bristande stöd till samordningen och därmed avsaknad av kontinuerlig genomförandestruktur</p> <p>-Brygga mellan samordningen av gemensamma åtgärder och fullständig integrering av program</p>
<p>Artikel 185-initiativ</p> <p>5 initiativ sedan 2003</p>	<p>Samordna nationella och europeiska forskningsprogram inom ett bestämt område</p>	<p>-EU:s bidrag matchar medlemsstaternas medel för att genomföra deras fleråriga program (över 1,55 miljarder euro, EU-finansiering på 700 miljoner euro)</p>	<p>-Främjar storskalighet och stor omfattning vid utarbetande av fleråriga finansiella åtaganden</p> <p>-Effektivt för att uppnå integrering vad gäller forskning och ledning</p> <p>-Bidrar till att åtgärda onödig överlappning och fragmentering av FoI-insatserna</p> <p>-Ytterligare framsteg mot finansiell integrering krävs</p>
<p>Gemensamma programplaneringsinitiativ</p> <p>10 initiativ sedan 2008</p>	<p>Samordna/integrera nationella forskningsprogram för att lösa ett samhällsproblem</p>	<p>-Medlemsstaterna utvecklar och genomför gemensam strategisk forskningsagenda</p> <p>-EU stöder medlemsstaternas nätverksarbete</p>	<p>-Stöd på hög politisk nivå säkras</p> <p>-Det politiska stödet har ännu inte backats upp med konkreta resursåtaganden</p> <p>-De bestämmelser som man enas om måste också genomföras</p> <p>-Behov av stabila och opartiska genomförandestrukturer präglade av öppenhet och insyn</p>
<p>SET (strategisk energiteknisk plan)</p> <p>sedan 2007</p>	<p>Påskynda utvecklingen av lågenergiteknik och rationalisera nationella forskningsprogram inom strategiska teknikområden på EU-nivå</p>	<p>-Genomförande via den europeiska alliansen för energiforskning (EERA), för närvarande genom partnerinstitutionernas egna resurser</p>	<p>-Bidrar till att minska fragmenteringen och samordna energiforskningen i EU</p> <p>-Öppenhet och insyn i beslutsprocessen</p> <p>-Behöver en formaliserad struktur för att potentialen ska kunna utnyttjas helt</p>

<p>Europe INNOVA/PRO INNO Europe</p> <p>sedan 2008</p>	<p>Gemensamma policylärdomar och utveckling av bättre innovationsstöd</p>	<p>-25 pilotprojekt inriktad på eko-innovation/innovation inom tjänster och kluster</p>	<p>-Effektiv plattform för stöd till innovation -Stora multiplikatoreffekter i deltagande regioner -Begränsad användning av resultaten i regionala/nationella innovationssystem -Konkret assistans krävs för projekt och mottagare med längre tidsram</p>
---	--	---	---

Tabell 2: Befintliga koncept/instrument för offentlig-privata partnerskap på EU-nivå			
	Syfte	Genomförande	Effekter/viktigaste lärdomar
Gemensamma teknikinitiativ 5 initiativ sedan 2007	Stärkande av Europas industriella ledarskap inom tydligt definierade områden	<ul style="list-style-type: none"> -Gemensamma företag enligt artikel 187 i EUF-fördraget -Bygger på strategiska forskningsagendor från europeiska teknikplattformar (ETP) -EU bidrar med forskningsmedel (över 3 miljarder euro från sjunde ramprogrammet) och industrin bidrar med lika mycket, huvudsakligen in natura 	<ul style="list-style-type: none"> -Effektivt för offentlig-privat samarbete, ger en skjuts åt de privata investeringarna i strategiska områden -Bestämmelser och förfaranden måste anpassas till förutsättningarna -Främja utvecklingen av nya former av samverkan mellan aktörerna, som för samman offentliga och privata kunskaper och förmågor -Effektivt medel för att få med små och medelstora företag i FoI-program -Främjar prioritering av forskning och innovation i linje med industrins behov
Sesar	Modernisering av den europeiska flygledningstjänsten (ATM)	<ul style="list-style-type: none"> -Gemensamt företag enligt artikel 187 i EUF-fördraget -Medfinansieras av EU (350 miljoner euro från sjunde ramprogrammet + 350 miljoner euro från TEN-T), Eurocontrol (700 miljoner euro) och 15 deltagare från industrin (700 miljoner euro) 	<ul style="list-style-type: none"> -Optimala reaktioner på användarnas och tjänsteleverantörernas behov -Integrering av det gemensamma europeiska lufrummets mål av stor samhällsbetydelse -En skjuts åt och sammanläggning av finansiering och kunskaper -Flexibelt och dynamiskt instrument för att stödja ett interaktivt förhållande mellan utveckling och användning -”Teknikambassadörer” för främjande av globala interoperabilitet för flygledningen
Offentlig-privata partnerskap inom ramen för återhämtningsplanen 3 partnerskap sedan 2008	Offentlig-privata partnerskap inom ramen för återhämtningsplanen: Bevara och stärka industrisektorer som drabbats av den ekonomiska krisen	Projektbaserad finansiering från sjunde ramprogrammet, med bidrag från industrin till utvecklingen av en flerårig plan för att fastställa forskningsprioriteringar	<ul style="list-style-type: none"> -Effektivt för kortvariga åtgärder för att bibehålla forskningsinvesteringar och stärka Europas konkurrenskraft (offentlig-privata partnerskap inom ramen för återhämtningsplanen) -För samman en mängd olika aktörer från industrin -Främjar prioritering av forskning och innovation i linje med industrins behov -Behov av att formalisera styrelseformerna mellan partner -Bör öka räckvidden till att omfatta verksamhet i led närmare marknaden
Framtidens Internet sedan 2011	Offentlig-privata partnerskap inom ramen för Framtidens Internet: Säkerställa att Internets framtida utveckling tjänar samhället	Offentlig-privata partnerskap inom ramen för återhämtningsplanen: 3,2 miljarder euro (2010–2013) Offentlig-privata partnerskap inom ramen för Framtidens Internet: 300 miljoner euro fram till 2013	
Colipa sedan 2009	Colipa: Hjälpa industrin följa EU-lagstiftningen	Colipa: 25 miljoner euro	

<p>Europeiska industriinitiativ (EII) inom ramen för SET-planen</p> <p>7 initiativ sedan 2010</p>	<p>Behandlar flaskhalsar i samband med demonstration/marknadsintroduktion i innovationskedjan för koldioxidsnål teknik</p>	<p>-Teknikplan med specifika FoU-åtgärder och tioårsperspektiv</p> <p>-Ansökningsomgångar inom sjunde ramprogrammet för gemensamma åtgärder bland medlemsstaterna</p>	<p>-Effektivt för att fokusera EU:s, medlemsstaternas och industrins insatser för att uppnå gemensamma mål och skapa en kritisk massa</p> <p>-Hinder finns kvar för utvecklingen av en integrerad innovationsstrategi på EU-nivå och få konkreta åtaganden om resurser från medlemsstaterna</p> <p>-Behov av nya investeringar och storskalig forskningsinfrastruktur inom energiteknik</p>
--	---	---	---

Forsknings- och innovationspartnerskap i praktiken

Exempel på offentlig-offentliga partnerskap:

Det finns minst 6 000 kända sällsynta sjukdomar, som berör omkring 20 miljoner personer i Europa. Inom **ERA-NET E-Rare** har man utarbetat ett gemensamt europeiskt program för forskning om sällsynta sjukdomar, med tre gemensamma ansökningsomgångar som uppgår till 10 miljoner euro. Tillsammans med de ansökningsomgångar inom sjunde ramprogrammet som rör sällsynta sjukdomar betyder det här att upp till 40 % av den offentliga forskningen inom detta område numera samordnas.

Östersjöns kapacitet att tillhandahålla de varor och tjänster som människor behöver har minskat avsevärt på grund av trycket på naturen och människans verksamhet. För att lösa detta problem bidrar nu nio länder till **ERA-NET Plus - BONUS Plus**, genom en gemensam ansökningsomgång som uppgår till 22 miljoner euro. Den här åtgärden berör också mer omfattande politiska mål inom ramen för kommissionens havsstrategi och havspolitik.

Artikel 185-initiativet för IT-stöd i boende (Ambient Assisted Living) fokuseras på innovation mot bakgrund av den demografiska utvecklingen. Man har fått ihop mer än 600 miljoner euro totalt, och deltagarna utgörs till över 40 % av små och medelstora företag som ska tillhandahålla IKT-baserade produkter och tjänster och hållbara vårdssystem som kan ge den äldre befolkningen ett aktivt och självständigt liv.

Sedan 2007 omfattas mätvetenskapen av ett flerårigt gemensamt program inom **artikel 185-initiativet för metrologi (EMRP)**. Satsningen, som uppgår till över 400 miljoner euro, har i hög grad minskat dubblingen av forskningsinsatser genom att föra samman 44 % av de totala metrologiresurserna till ett enda initiativ.

Medlemsstaterna anser att neurodegenerativa sjukdomar är en viktig samhällsfråga. 23 länder har deltagit i pilotverksamheten inom det **gemensamma programplaneringsinitiativet för neurodegenerativa sjukdomar, inklusive Alzheimer**. Man har haft en pilotansökningsomgång med en total budget på 14 miljoner euro.

Exempel på offentlig-privata partnerskap

Det gemensamma teknikinitiativet Clean Sky syftar till att minska flygets miljöpåverkan utan att minska den europeiska luftfartssektorns konkurrenskraft. Den här forskningens långsiktiga natur och inneboende stora risker förutsätter offentlig finansiering och samarbete mellan centrala aktörer inom industrin. Hittills har nästan 300 miljoner euro satsats, och de första flygtesterna med innovativ teknik har utförts.

Med offentliga medel från EU och deltagande medlemsstater syftar de **gemensamma teknikinitiativen Artemis (inbyggda datasystem)** och **Eniac (nanoelektronik)** till att genomföra en forskningsagenda som fastställs av näringslivet, den akademiska världen och forskningsorganisationer. Hittills har EU och medlemsstaterna avsatt mer än 700 miljoner euro till innovativa forskningsprojekt i samverkan som omfattar tillämpningsområden som hälsa, tillverkning, fordon och energieffektivitet.

Inom den europeiska återhämtningsplanen omfattar **det offentlig-privata partnerskapet för**

framtidens fabriker ett forskningsprogram på 1,2 miljarder euro till stöd för utvecklingen av ny och hållbar tillverknings teknik. Det för samman en mängd olika aktörer från industrin och syftar till att omvandla industriprocesser för att uppnå konkurrenskraft och ledarskap globalt.

2.2. Övergripande bedömning

Erfarenheterna av offentlig-offentliga och offentlig-privata partnerskap på europeisk nivå har visat att partnerskap har många fördelar.

Nätverk där olika offentlig-offentliga och offentlig-privata partner ingår har bildats i den anda av ömsesidigt förtroende som är själva basen för varje långsiktigt strategiskt partnerskap. Gemensamma synsätt har ofta utvecklats med varierande geometri och mynnat ut i gemensamma strategiska forskningsagendor och teknikplaner. Det här är en positiv effekt av den europeiska FoI-miljön. Det bidrar till att uppnå skaleffekter och öka omfattningen, vilket i sin tur ökar FoI-investeringarnas effektivitet och verkningsfullhet. Detta gör Europa till en mer attraktiv global partner i arbetet med de stora samhällsfrågorna.

Genom partnerskapen säkerställs att medlemsstaterna och andra aktörer – även regioner, organ för offentlig upphandling och standardiseringsorganisationer – känner ägarskap och i högre grad deltar i skapandet av innovationsunionen. Detta ökar effekterna av de europeiska finansieringsmekanismerna (ramprogrammet, ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation, strukturfonderna) och stärker sammanhållningen i det europeiska FoI-landskapet.

Partnerskap ger också aktörerna möjlighet att genomföra program som de annars inte skulle överväga och främjar strategiskt samarbete med nyckelaktörer från tredjeländer.

Samtidigt kvarstår ett antal frågor som måste lösas när det gäller styrelseformer, genomförande/finansiering och ramvillkor.

Alla slutsatser som i det här skedet dras om partnerskapens potential bör utvärderas vidare i ljuset av framtida erfarenheter. De första tecknen tyder på att Europa skulle kunna utnyttja partnerskapen ännu bättre. Det behövs dock en ram för utvecklingen av solida och uthålliga partnerskap⁷.

2.3. Europeiska innovationspartnerskap

2.3.1. Mål

I meddelandet om innovationsunionen efterlystes en effektivare koppling mellan verktygen i utbudssidan (forskning och teknik) och i efterfrågesidan (t.ex. användare, reglering, standardisering och offentlig upphandling).

I detta sammanhang kan europeiska innovationspartnerskap ha stor betydelse för att göra de olika partnerskapskoncepten och -instrumenten mer enhetliga. Europeiska innovationspartnerskap verkar över hela FoI-cykeln och säkerställer att idéer kan omvandlas till framgångsrika produkter eller tjänster som kan lösa samhällsproblem och samtidigt skapa tillväxt och sysselsättning.

---

⁷ ERAC:s yttrande om instrument för det europeiska området för forskningsverksamhet, ERAC 1208/11, 26 maj 2011.

De kan ge en övergripande ram som ytterligare minskar fragmenteringen av insatser inom områden av intresse för ett stort antal aktörer.

De europeiska innovationspartnerskapen omfattar följande:

- Att föra samman aktörer från FoI-cykeln, även på nationell och regional nivå, och det privat-offentlig-civila samhället, i syfte att optimera och strömlinjeforma användningen av befintliga instrument, öka synergieffekterna och samordna och föra samman resurser.
- Att omfatta både utbudssidan och efterfrågesidan och inte bara titta på forskningsdriven innovation utan även andra innovationsformer, som nya affärsmodeller och organisatorisk och social innovation.
- Att uppmuntra utbyten mellan aktörer och säkerställa politiskt stöd på hög nivå för de åtgärder som man enas om.

2.3.2. *Slutsatser från utvärdering av det europeiska innovationspartnerskapet AHA*

AHA-partnerskapet har i den förberedande fasen lyckats mobilisera aktörer på ett framgångsrikt sätt (genom samrådsevenemang på alla nivåer). En styrgrupp har inrättats med företrädare på hög nivå. Den har antagit tydliga arbetsmetoder med fokus på utarbetandet av en strategisk genomförandeplan.

Pilotprojektet har bidragit till att klargöra förhållandet mellan europeiska innovationspartnerskap och andra initiativ. De europeiska innovationspartnerskapen har inte företrädare framför andra initiativ, som befintliga offentlig-privata eller offentlig-offentliga partnerskap, och de är inte ett sätt att fastställa forskningsprioriteringar utanför de institutionella förfarandena.

En annan slutsats är att partnerskapen bör ha strukturerade processer för att prioritera och validera de många idéer som läggs fram under samrådsprocessen, att det är mycket viktigt att inkludera sådana aktörer som kan säkerställa den uppföljning i lagstiftning som behövs och att det inte är lämpligt att stöpa alla innovationspartnerskap i samma form utan att man på grundval av erfarenheterna från pilotprojekten ska utveckla en egen strategi för varje partnerskap.

AHA-partnerskapet har också visat att Europaparlamentet, rådet och kommissionen avser att delta aktivt i partnerskapets olika stadier, vilket visar det starka engagemanget för att detta ska ge resultat.

3. VIDAREUTVECKLING AV PARTNERSKAPSTANKEN

De gemensamma ansträngningarna för att utveckla en metod för FoI-partnerskap på europeisk och nationell nivå har gett positiva resultat.

Vi måste dock gå vidare, om vi helt ska kunna undanröja onödig dubblering och fragmentering av arbetet. **Inom centrala områden där viktiga samhällsproblem behöver lösas och den europeiska konkurrenskraften hotas bör relevanta gemensamma program genomföras på grundval av gemensamma strategiska FoI-agendor. Dessa bör samordna och föra samman offentliga (europeiska och nationella) och privata resurser genom partnerskap som involverar organisationer i varje skede av FoI-cykeln.**

Därför planerar kommissionen att bättre utnyttja de partnerskapskoncept och –instrument som utvecklas och genomförs på europeisk nivå, väl medveten om att man samtidigt måste undvika negativa effekter på konkurrensen. Flera åtgärder har definierats för att lösa de problem som är kopplade till styrelseformer, genomförande/finansiering och ramvillkor.

3.1. Styrelseformer

3.1.1. Alla partner, både offentliga och privata, måste hålla fast vid sitt åtagande för partnerskapsinitiativen på lång sikt.

(i) Det är viktigt att medlemsstaterna fastställer fleråriga finansiella åtaganden i förskott och sedan verkställer dem.

(ii) För partner från privat sektor bör deltagandet i offentlig-privata partnerskap inom forskning och innovation vara en självklar del av företagets långsiktiga strategi.

(iii) Med tanke på betydelsen av långsiktig hållbarhet kommer framtida åtaganden inom alla partnerskapsinitiativ att bekräftas genom offentliga förklaringar på deltagarländernas regeringars vägnar (när det gäller gemensamma partnerskapsinitiativ) och av den privata sektorns företrädare och, i förekommande fall, regeringarna (när det gäller offentlig-privata partnerskap).

3.1.2. Partnerskapens dimension av internationellt samarbete inom vetenskap, teknik och innovation kommer att föras fram på ett mer kraftfullt sätt på grundval av gemensamma prioriteringar med tredjeländer och inom internationella forum.

Offentlig-offentliga partnerskap

3.1.3. För att mer effektivt kunna angripa de utmaningar som samhället står inför avser kommissionen att främja ett samordnat genomförande av europeiska och nationella program och finansiering.

Offentlig-privata partnerskap

3.1.4. Offentlig-privata partnerskap inom forskning och innovation är ett sätt att stärka Europas konkurrenskraft inom centrala industriella forskningsområden. De bör vara en viktig del av partnerskapsstrategin på grundval av de positiva erfarenheter som hittills gjorts.

3.1.5. Framtida offentlig-privata partnerskap inom forskning och innovation bör fastställas utifrån deras potentiella bidrag till ökad konkurrenskraft för industrin, hållbar tillväxt och lösning på samhällsproblem.

3.1.6. Framtida offentlig-privata partnerskap kommer att utvecklas på grundval av två metoder som bygger på befintliga modeller för sådana partnerskap.

- Kontraktsbaserade partnerskap (t.ex. offentlig-privata partnerskap inom ramen för återhämtningsplanen) och frivilliga avtal (t.ex. europeiska industriinitiativ inom ramen för SET-planen) som inrättas direkt inom ramprogrammet och bygger på formaliserade styrarrangemang eller överenskommelser mellan kommissionen och övriga parter.

- Särskilda rättsliga strukturer som inrättas enligt artikel 187 i EUF-fördraget på grundval av en långsiktig förtroendebaserad strategi. Dessa kommer att innebära en förenkling av förfarandena för inrättandet av gemensamma teknikinitiativ i och med att de kommer att baseras på en ”lättvariant” av strukturen för EU:s offentliga organ. En förutsättning för att det här ska vara genomförbart är att Europaparlamentet och rådet godkänner kommissionens förslag om status för offentlig-privata partnerskapsorgan (*PPP body*) som genomförs enligt artikel 201 i förslaget till ny budgetförordning⁸. Det måste också erkännas att förenklingen genom harmonisering av strukturer kan minska graden av flexibilitet att anpassa strukturen till enskilda gemensamma teknikinitiativs specifika behov.

3.1.7. Det kommer att vara viktigt med samordning på nationell och regional nivå mellan partnerskapsinitiativ och innovationsstrategier för smart specialisering inom ramen för sammanhållningspolitiken.

3.2. Genomförande/finansiering

Offentlig-offentliga partnerskap

- 3.2.1. Kommissionen föreslår en förenkling av instrument som stöder offentlig-offentligt partnerskapsarbete genom en hopslagning av befintliga åtgärder inom ERA-NET och ERA-NET Plus samt relevanta delar av Europe INNOVA och PRO INNO Europé för att skapa ett enda, mer flexibelt ERA-NET-instrument.
- 3.2.2. En förutsättning för framtida förslag om artikel 185-initiativ kommer att vara att deltagande länder i förväg förbinder sig till integration på tre nivåer (vetenskap, ledning och finanser). När det gäller den finansiella integreringen måste deltagande länder gå längre genom kraftfulla åtaganden om resurser till gemensamma program, t.ex. genom att inkludera dessa i sin nationella planering, på grundval av de gemensamma bestämmelser som reglerar landets deltagande.
- 3.2.3. Kommissionen kommer att stödja gemensamma programplaneringsinitiativ under utarbetandet av sina strategiska forskningsagendor genom samordning och stödåtgärder, när så är lämpligt.
- 3.2.4. När de områden som behandlas inom de gemensamma programplaneringsinitiativen passar in i ramprogrammets prioriteringar kan deras instrument användas för att stödja sådana initiativ, när så är lämpligt. Allmänt sett kommer gemensamma åtgärder inom ramen för gemensamma programplaneringsinitiativ att utvärderas från fall till fall, så att man kan bedöma om EU-mervärdet motiverar finansiering via ERA-NET-systemet eller medfinansiering via tematiska ansökningsomgångar för forskning.
- 3.2.5. Kommissionen kommer endast att överväga att lägga fram förslag om artikel 185-initiativ om ett gemensamt programplaneringsinitiativ i sin strategiska forskningsagenda har visat att det har den kapacitet som behövs för omfattande samarbete och den storlek och omfattning som krävs för en fullständig integrering av nationella program.
- 3.2.6. Alla relevanta nationella program måste beaktas vid genomförandet av ett gemensamt programplaneringsinitiativ. Programägare och programledning från deltagande länder

---

⁸ KOM(2010) 815.

måste därför ingå i initiativens ledning. På så sätt kan man också dra nytta av möjligheterna att bygga vidare på befintliga erfarenheter från gemensamma program.

Offentlig-privata partnerskap

- 3.2.7. Med tanke på omfattningen på investeringarna i offentlig-privata partnerskap, och att industrins bidrag till sådana huvudsakligen är in natura, krävs redovisningsmetoder baserade på öppenhet för att mäta industrins bidrag på ett effektivt sätt.
- 3.2.8. De viktigaste urvalskriterierna för offentlig-privata partnerskap bör inbegripa effekterna på EU-nivå, deltagarnas långsiktiga engagemang och hävstångseffekterna för FoI-investeringar.
- 3.2.9. För att offentlig-privata partnerskap ska uppnå sina mål måste de ha en struktur som präglas av öppenhet och insyn.

3.3. Ramvillkor

Offentlig-offentliga partnerskap

- 3.3.1. De frivilliga riktlinjerna för ramvillkor för gemensam programplanering ger en flexibel verktygslåda för god praxis för att främja genomförandet av gemensamma programplaneringsinitiativ. EU-finansieringen av sådana initiativ kommer att villkoras mot att de frivilliga riktlinjerna tillämpas⁹.
- 3.3.2. För att en gemensam programplanering på ett effektivt sätt ska kunna bidra till skapandet av starka, långsiktiga offentliga forskningspartnerskap måste ett antal problem lösas, t.ex. vad gäller gränsöverskridande finansiering, kunskapsциркулering samt förhands- och efterhandsutvärdering. Kommissionen kommer att se till att ramen för det europeiska området för forskningsverksamhet behandlar dessa hinder på ett prioriterat sätt.

Offentlig-privata partnerskap

- 3.3.3. Det är viktigt att medlemsstater som deltar i offentlig-privata partnerskap harmoniserar och synkroniserar sina administrativa processer.

4. NÄSTA STEG

Kommissionens förslag Horizon 2020¹⁰ kommer att bygga vidare på de åtgärder som beskrivs i det här meddelande och ge en lagstiftningsgrund för ytterligare offentlig-offentliga och offentlig-privata partnerskap inom forskning och innovation i EU. Det här bör också ge ett antal gemensamma regler för alla initiativ som stöds inom ramen för Horizon 2020 för att förenkla deltagandet och samtidigt bevara den flexibilitet som krävs för att enskilda initiativ ska kunna uppnå sina mål och även säkerställa att de två gemensamma strategiska ramarna, för forskning och innovation respektive sammanhållning, kompletterar varandra.

När vi får mer erfarenhet från genomförandet av partnerskapskoncept och -instrument som utvecklats inom sjunde ramprogrammet kommer kommissionen att ta initiativ till en strategisk

---

⁹ Rådets slutsatser om gemensam programplanering inom forskning från den 26 november 2010.

¹⁰ Ramprogrammet för forskning innovation (2014-2020).

genomgång för att fastställa hur partnerskap bäst kan tillämpas och vilka typer av initiativ som instrumenten är mest lämpliga.

Som ett första steg avser kommissionen att utarbeta benchmarking för att bedöma effektiviteten och verkningsfullheten i genomförandet av initiativ som utvecklats med hjälp av partnerskapskoncept och -instrument.